

Naziv projekta:

Prevenција astme i alergijskih bolesti
biću zdrav"

"Kad porastem –

Podnosilac projekta:	Grad Kragujevac/Odeljenje za LER
Opština / Grad:	Kragujevac
Svrha projekta:	Zaustavljanje porasta i smanjenje učestalosti oboljevanja od astme i drugih alergijskih bolesti i smanjenje troškova hospitalizacije i lečenja obolelih od navedenih bolesti na teritoriji Šumadije i Pomoravlja. Edukovanje stanovništva o zdravim načinima života i ishrane. Smanjenje nepovoljnog efekta aerozagađenja i alergogenih polena u vazduhu na zdravlje ljudi i smanjenje zagađivanja vazduha, kroz mere nadzora, što je od vitalnog značaja za prevenciju svih respiratornih bolesti kod ljudi.
Oblast intervencije:	Zdravstvo i socijalna zaštita
Operativni cilj:	4.3.2 - Zdravstvo i socijalna zaštita
Nivo realizacije:	Regionalni
Vrsta projekta:	Soft
Opis:	U poslednjih 40 godina dvadesetog veka povećava se učestalost obolelih od alergijskih bolesti i astme, pri čemu je vrtoglavi porast obolelih u poslednjih 20 godina uočen u populaciji dece, tako da se u nekim zemljama procenat obolele školske dece od astme kreće i do 40%. Prema podacima ISAAC studije u Srbiji se učestalost simptoma astme u uzrastu 13-14 godina kreće od 12 do 25%, alergijskog rinitisa 20-34% i ekcema 16-28%. Republički zavod za zdravstveno

osiguranje, Filijala Kragujevac godišnje izdvoji više od 60 miliona dinara za troškove pregleda i hospitalnog lečenja pacijenata sa astmom, opstruktivnim bronhitisom i alergijskim rinitisom. Prema proceni, na godišnjem nivou se izdvoji preko 40 miliona dinara za hospitalizaciju stanovnika Kragujevca, pokriva troškova zdravstvenih usluga Doma zdravlja Kragujevac, Zavoda za hitnu medicinsku pomoć Kragujevac i banjskog lečenja. Troškovi lekova koji se primenjuju kod ovih pacijenata su oko sedam puta veći, tako da su ukupni troškovi veći za više od 250 miliona dinara. Takođe, ogromni troškovi se vezuju i za smanjenu radnu sposobnost obolelih, kao i za gubitak radnih dana. Mnogobrojne studije nedvosmisleno pokazuju da primena adekvatnih preventivnih mera u ogromnom procentu smanjuje učestalost senzibilizacije i alergijskih bolesti. Velika kanadska studija na 500 novorođene dece u riziku od atopije pokazala je da smanjeno izlaganje prašini, životinjama i duvanskom dimu uz ishranu parcijalno hidrolizovanim formulama mleka dovodi do značajnog smanjenja vizinga (90%) i astme (60%) posle dve godine u ispitivanoj grupi u odnosu na kontrolnu. Posle sedam godina incidenca astme u grupi dece koja su podvrgnuta preventivnim merama bila je 12,9%, a u kontrolnoj grupi čak 25%.

Projekat "Kad porastem - biću zdrav" predstavlja sveobuhvatan plan prevencije alergijskih bolesti i astme. Projektom će u periodu 2011-2014. godine biti obuhvaćeno tri grupe ispitanika 1) 2000 trudnica; 2) 2000 dece uzrasta do 2 godine 3) 2000 dece uzrasta 5-7 godina. Projektom će se definisati rizične grupe ispitanika: 1) ispitanici sa atopijskom konstrukcijom;

2) ispitanici koji su senzibilisani na neke od najčešćih nutritivnih i inhalacionih alergena, ali nemaju klinički manifestnu alergijsku bolest; 3) ispitanici koji imaju klinički manifestnu alergijsku bolest (ekcem/atopijski dermatitis, alergija na hranu, polenska kijavica, astma). Anketiranje trudnica prilikom redovnih kontrola i roditelja prilikom vakcinacije/revakcinacije dece, tj. sistematskih pregleda pri upisu u školu obaviće se u Domu zdravlja Kragujevac, kao i domovima zdravlja drugih zainteresovanih gradova/opština, koji postanu partneri na projektu. Analiza serumskih nivoa ukupnih i specifičnih IgE antitela (in vitro testovi ImmunoCAP 100) obaviće se u Institutu za javno zdravlje Kragujevac, gde će se utvrditi i rizične grupe i planirati edukacija roditelja o preventivnim merama (pravilna ishrana, smanjenje izloženosti alergenima u kućnoj sredini (in door) i smanjenje izloženosti alergenima iz spoljašnje sredine (out door) vakcinacija). U cilju sprovođenja mera prevencije koje se odnose na spoljašnje alergene, vršiće se kontinuirani monitoring nivoa polena 24 biljaka u Kragujevcu, uz mogućnost proširenja i na druge gradove/opštine uključene u projekat i o tome obaveštavati stanovništvo sa prognozom i preporukama o ponašanju rizičnih grupa. Edukacija trudnica i roditelja obavljaće se putem edukativnog informatora, kroz direktni razgovor lekara sa trudnicama/roditeljima i preko sredstava javnog informisanja. Kontrola primene preventivnih mera obavljaće se pri kontrolnim pregledima trudnica i dece i epidemiološkim istraživanjem na terenu. Strateški okvir na koji se naslanja projekat su:

	<ul style="list-style-type: none"> • Strategija javnog zdravlja Republike Srbije (prevencija masovnih nezazarnih oboljenja kroz smanjenje individualnog i grupnog rizika) • Plan akcije za životnu sredinu i zdravlje dece u RS" za period 2009-2019.god. • 4. Konferencija Ministara Evrope „Okruženje i zdravlje dece - Akcioni plan za Evropu” 2004. godine.
<p>Aktivnosti:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Anketiranje trudnica /roditelja 1.2. Serumsko određivanje ukupnih IgE antitela 1.3. Određivanje specifičnih IgE antitela na uobičajene inhalatorne alergene kod trudnica 1.4. Određivanje specifičnih IgE antitela na uobičajene nutritivne alergene kod trudnica 1.5. Određivanje specifičnih IgE antitela na uobičajene inhalatorne i nutritivne alergene kod dece 1.6. Utvrđivanje rizičnih grupa 2.1. Izrada edukativnih informatora 2.2. Edukacija izabranih pedijatara u Domovima zdravlja 2.3. Edukacija trudnica i roditelja dece u rizičnim grupama od strane lekara u direktnom razgovoru 2.4. Edukacija trudnica i roditelja dece u rizičnim grupama putem edukativnih informatora 2.5. Edukacija trudnica i roditelja dece u rizičnim grupama preko sredstava javnog informisanja 2.6. Sublingvalna desenzibilizacija (vakcinacija protiv alergena polena trave, polena drvetva i grinje) 3.1. Aeropalinološka merenja 3.2. Obaveštavanje stanovništva o koncentracijama polena u vazduhu i edukacija rizičnih grupa 4.1. Kontrola primene preventivnih mera 4.2. Praćenje broja obolelih uzrasta do

	7 godina i broja pregleda u primarnoj zdravstvenoj zaštiti pod šiframa J20, J50, J30.4, J44, J45, K90.4
Očekivani rezultati:	<ul style="list-style-type: none"> - Utvrđena učestalost alergijskih bolesti i astme u ispitivanim populacijama. - Utvrđene rizične grupe intrauterino, dece uzrasta do 2 godine i dece uzrasta 5-7 godina za oboljevanje od alergijskih bolesti i astme. - Primenjene mere primarne, sekundarne i tercijarne prevencije. - Kontinuirani monitoring aeropalinoloških merenja i obaveštavanje javnosti o koncentracijama polena sa prognozom. - Smanjeno oboljevanje od astme i alergijskih bolesti.
Uslovi za implementaciju:	- Obezbedjenje neophodnih finansijskih sredstava
Faktori rizika:	<ul style="list-style-type: none"> - Veće interesovanje za uključivanje u projekat roditelja dece u čijim porodicama postoje alergijske bolesti može uticati na rezultate o veličini rizične grupe u odnosu na zdravu populaciju i na podatke o učestalosti alergijskih bolesti. Ovaj problem prevazilazi se striktnim poštovanjem principa slučajnog uzorka , tj uključivanje u projekat sve dece koja dođu na vakcinaciju. - Disciplinovanost roditelja da primene savetovane mere prevencije. Češćim kontrolama rizičnih grupa i javnim informisanjem stanovništva o alergijskim bolestima i važnosti primene preventivnih mera postići će se podizanje nova svesti o značaju prevencije u cilju očuvanja zdravlja dece.
Vrednost projekta:	978000 - EUR
Trajanje projekta:	48 - mesec(i)
Inicijalni partneri i doprinos:	Inicijalni partner:

	<p>Dom zdravlja Kragujevac Doprinos: Anketiranje, uzorkovanje krvi, edukacija</p> <p>Inicijalni partner: Institut za javno zdravlje Kragujevac Doprinos: Laboratorijske analize, utvrđivanje rizičnih grupa, edukacija, vakcinacija, kontrola primene preventivnih mera,</p>
<p>Prijavljeni partneri:</p>	<p>Dom zdravlja Čuprija</p> <p>Dom zdravlja Kragujevac</p> <p>Dom zdravlja, Jagodina</p> <p>Grad Jagodina</p> <p>Institut za javno zdravlje Kragujevac</p> <p>Klinicki centar Kragujevac</p> <p>Opština Knić</p> <p>Opština Rača</p> <p>Opština Lapovo</p> <p>Zastava ZZZR d.o.o. - u restrukturiranju</p> <p>Zavod za hitnu medicinsku pomoc Kragujevac</p>
<p>Napomena:</p>	<p>Od kraja 2008.godine, pod pokroviteljstvom grada Kragujevca, u okviru projekta "Kad porastem – biću zdrav" realizuje se podprojekat "Deca sa rizikom za nastanak astme uzrasta do dve godine". Prema rezultatima dosadašnje implementacije podprojekta, samo 26% dece na teritoriji Grada je zdravo i bez rizika za nastanak alergijskih bolesti, a čak 30% dece ima ispoljenu alergijsku bolest u uzrastu do dve godine. Kod ove dece se</p>

	već otpočelo sa primenom mera tercijarne prevencije, u cilju smanjenja učestalosti i težine simptoma bolesti.
Ukupna ocena:	23.66

